

schade hoeft geen debat gevoerd te worden, laat staan dat een schadestaatprocedure nodig is. Die schade is in het systeem van art. 2:248 BW immers gefixeerd op het boedeltekort volgens de slotuitdelingslijst. In zoverre had (en heeft) de curator van HQ het een stuk eenvoudiger dan die van MVM (hierover Lennarts in haar «JOR»-noot). Ik vermoed overigens dat een feitenconstellatie zoals deze zich in de praktijk niet snel meer zal voordoen. Welke ezel stoot zich nu twee keer aan dezelfde uiterst kostbare steen?

9. Ten slotte nog dit. Gedaagden hadden nog als verweer aangevoerd dat *“de organisatie van HQ als onderdeel van de IPS-groep gebruikelijk, beproefd en door externe adviseurs aanbevolen is”* (r.o. 3.3). Indien dit juist is, zijn die externe adviseurs kennelijk nog steeds niet voldoende door-drongen van het Comsys-gevaar. Gedaagden hadden er daarom goed aan gedaan hen bij de rechtbank in vrijwaring op te roepen. Daarvoor is het nu te laat (art. 210 Rv).

prof. mr. S.M. Bartman

advocaat en emeritus-hoogleraar ondernemingsrecht Universiteit Leiden en Universiteit Maastricht, als fellow verbonden aan de Universiteit Utrecht

randeren van een zorgvuldige taakuitoefening door de Raad van Bestuur is het volgens hem noodzakelijk om deze statutenwijzigingen door te voeren.

De rechtbank is van oordeel dat deze gewenste wijzigingen toelaatbaar zijn onder het bepaalde in de statuten. De rechtbank stelt verder vast dat verzoeker sub 1 de oprichter is van de Stichting, zodat daarmee vaststaat dat de statutenwijziging niet strijdig is met de bedoeling van de oprichter. Er zijn geen gronden gebleken op grond waarvan goedkeuring zou moeten worden onthouden. De rechtbank verleent derhalve goedkeuring voor de voorgestelde statutenwijziging.

1. [Verzoeker sub 1],

2. [verzoeker sub 2],

3. [verzoeker sub 3],

4. [verzoeker sub 4],

5. [verzoeker sub 5],

verzoekers,

advocaat: mr. D.H. Alkema.

(...; red.)

2. De beoordeling

2.1. Uit het verzoekschrift met bijlagen blijkt het volgende:

- a. verzoekers vormen gezamenlijk de raad van bestuur van de Stichting en worden in die hoedanigheid hierna ook aangeduid als de Raad van Bestuur,
- b. de Stichting is op 4 september 2001 opgericht door verzoeker sub 1 en is statutair gevestigd in [plaats 4],
- c. op 18 maart 2019 zijn de statuten van de Stichting gewijzigd,
- d. de Stichting heeft ten doel financiële ondersteuning te bieden aan de [universiteit], een universiteit gevestigd in [plaats 1], [land 1], met een principale campus in [plaats 3], [land 3], artikel 10 van de statuten van de Stichting bepalen, kort gezegd, dat de Raad van Bestuur de statuten van de Stichting kan wijzigen met betrekking tot de doelstellingen en/of organisatie van de Stichting met een meerderheid van tweederde van de stemmen van al haar leden:

a. wanneer de omstandigheden daartoe dwingend aanleiding geven; en

b. daartoe goedkeuring op de voorgestelde statuten is verkregen van de rechtbank van het arrondissement waarin de Stichting is gevestigd,

231

Welwillendheidsbeslissing op verzoek tot statutenwijziging door stichting

Rechtbank Rotterdam
3 juni 2025, nr. HA RK 25-209,
ECLI:NL:RBROT:2025:6775
(mr. Doorduijn)
Noot mr. M.E.C. Lok

Rechterlijke goedkeuring van verzoek tot statutenwijziging gebaseerd op statuten van stichting.

[BW art. 2:294]

Het verzoek van verzoekers is gebaseerd op de statuten van de Stichting en niet op art. 2:294 BW. Dat maakt deze beschikking tot een zogeheten welwillendheidsbeslissing.

De Raad van Bestuur heeft unaniem besloten tot wijziging van de statuten. Voor het duurzaam ga-

De Raad van Bestuur heeft op 26 februari 2025 unaniem besloten tot wijziging van de statuten van de Stichting.

2.2. De rechtbank stelt vast dat het verzoek van verzoekers is gebaseerd op artikel 10 van de statuten en niet op artikel 2:294 BW. Dat maakt deze beschikking tot een zogeheten welwillendheidsbeslissing.

2.3. Gelet op de vestigingsplaats van de Stichting is deze rechtbank de door artikel 10 aangewezen rechtbank.

2.4. De Raad van Bestuur wil de statuten te wijzigen op de navolgende punten en op de navolgende gronden.

a. Ten eerste wenst zij het maximaal aantal bestuursleden te verminderen tot maximaal negen en het minimum aantal bestuurder te verminderen tot minimaal drie. Dit sluit beter aan bij de praktijk en biedt de noodzakelijke flexibiliteit bij het inrichten van het bestuur.

b. Daarnaast wenst de Raad van Bestuur de wijzigingen naar de Nederlandse ingezetene in de statuten verwijderen omdat er na de eerste bestuurswissel geen Nederlands lid in de bestuursraad is geweest.

c. Tot slot wenst de Raad van Bestuur de statuten in lijn te brengen met de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen.

Voor het duurzaam garanderen van een zorgvuldige taakuitoefening door de Raad van Bestuur is het volgens haar noodzakelijk om deze statutenwijzigingen door te voeren.

2.5. De rechtbank is van oordeel dat deze gewenste wijzigingen toelaatbaar zijn onder artikel 10 lid a van de statuten. De rechtbank stelt verder vast dat verzoeker sub 1 de oprichter is van de Stichting, zodat daarmee vaststaat dat de statutenwijziging niet strijdig is met de bedoeling van de oprichter. Er zijn geen gronden gebleken op grond waarvan goedkeuring zou moeten worden onthouden.

2.6. Gelet op het voorgaande verleent de rechtbank goedkeuring voor de voorgestelde statutenwijziging.

3. De beslissing

De rechtbank

a. verleent goedkeuring voor de statutenwijziging conform de concept statutenwijziging zoals gevoegd bij het verzoekschrift.

NOOT

1. Een korte uitspraak die toch vragen oproept. In deze zaak wijst de Rechtbank Rotterdam een welwillendheidsbeslissing toe. Waarom is niet gebruikgemaakt van de wettelijke route? Volgens de wet kan een statutenwijziging van een stichting op twee manieren plaatsvinden: (i) via een besluit van het statutair bevoegde orgaan (art. 2:293 BW), of (ii) door de rechter, indien ongewijzigde instandhouding gevolgen zou hebben die bij oprichting redelijkerwijze niet gewild kunnen zijn, en als de wijzigingsbevoegden dit nalaten (art. 2:294 BW). Art. 2:294 BW biedt daarmee een subsidiaire route ten opzichte van art. 2:293 BW.
2. De betreffende stichting bepaalt in art. 10 van haar statuten dat het bestuur deze mag wijzigen wanneer de omstandigheden daartoe “dwingend aanleiding” geven, én goedkeuring is verkregen op de voorgestelde statuten van de rechtbank. De wijziging moet betrekking hebben op de doelstellingen en/of organisatie van de stichting. De statuten wijzen dus het bestuur aan als bevoegd orgaan, maar vereisen ook rechterlijke goedkeuring. Dit lijkt op een hybride constructie tussen art. 2:293 BW en art. 2:294 BW: een statutair wijzigingsmechanisme waarin rechterlijke goedkeuring is geïntegreerd. De bepaling lijkt daarmee eerder een verwijzing naar, en invulling of beperking van, de wettelijke regelingen dan een zelfstandige voorziening die deze vervangt.
3. In het rechtspersonenrecht geldt dat wanneer een statutaire bepaling naar de wet is gemodelleerd, de wettelijke uitleg en systematiek leidend zijn. Materieel weerspiegelt de bepaling op het eerste gezicht art. 2:293 en art. 2:294 BW. Van belang is dat rechterlijke goedkeuring ziet op de voorgestelde statuten, niet op het wijzigingsbesluit zelf. Dat vereist een (summiere) inhoudelijke toets, mede vanwege het vereiste van een ‘dwingende aanleiding’ voor wijziging. Het betreft dus meer dan enkel bekrachtiging van het bestuursbesluit of bevestiging van correcte besluitvorming. Er bestaat enige ruimte tussen “dwingende aanleiding” (statuten) en “gevolgen die bij oprichting redelijkerwijs niet konden zijn gewild” (wet). Uit statuten en uitspraak blijkt echter geen afwijking van de wettelijke bedoelingen.
4. De rechtbank oordeelt niettemin dat het verzoek niet op de wet, maar op de statutaire bepaling berust. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk.

Eenzijds weerspiegelt de tekst van die bepaling de wettelijke regeling niet letterlijk. Anderzijds is de rol van de rechter statutair beperkt tot “goedkeuring”, terwijl de rechter op grond van art.

2:294 BW de statuten zelf wijzigt. De bepaling lijkt de rechter bovendien niet de ruimte te bieden om de statuten anders dan verzocht te wijzigen, hetgeen op grond van art. 2:294 BW wél mogelijk is, binnen de grenzen van dat artikel (vgl. *NJF* 2017/12). Dat het verzoek op de statuten en niet op art. 2:294 BW is gebaseerd, maakt deze “beschikking” volgens de rechtbank tot een welwillendheidsbeslissing. Deze kwalificatie beïnvloedt de aard van de beslissing, de rechtsgevolgen en de gehanteerde toetsingsmaatstaf.

5. Dit roept de vraag op wat ik hier nu eigenlijk annoteer. In ieder geval geen beschikking, zoals bovenaan deze beslissing staat vermeld. De uiterlijke verschijningsvorm waarin de beslissing is weergegeven, is niet doorslaggevend voor de aard ervan (vgl. *JERF* 2021/96). Een welwillendheidsbeslissing is een geval apart. Daarbij verleent of onthoudt de rechter medewerking aan een statutair of contractueel beding. De rechter geeft uitvoering aan de wil van partijen, zoals vastgelegd in een statutaire of contractuele bepaling. De grondslag en inhoud van de beslissing worden gevormd door die wil (vgl. *Rb. Limburg* 2 februari 2023, *ECLI:NL:RBLIM:2023:816*).

6. Toewijzing geschiedt niet op basis van een wettelijke bevoegdheid van de rechter. Zij valt buiten de uitoefening van het rechterlijk ambt en de wettelijke taak (vgl. noot S.C.J.J. Kortmann, «JBPr» 2003/74). Het betreft geen daad van rechtspraak. Er is geen sprake van eigenlijke rechtspraak in de zin van art. 112 jo. art. 117 Gw, noch van oneigenlijke rechtspraak, zoals uitvoering van een wettelijke opdracht of voorschrift. De beslissing valt ook niet onder de ministerieplicht van art. 26 Rv, art. 13 Wet AB en art. 17 Gw. De rechter mag een dergelijk verzoek naast zich neerleggen. Dit geldt niet als rechtsweigerig.

7. Tegelijkertijd mag de rechter wel een welwillendheidsbeslissing afgeven. Dit is door de Hoge Raad (indirect) gesanctioneerd (HR 15 juni 1972, *NJ* 1973/218, m.nt. Veegens). Het uitspreken ervan is echter aan eisen onderworpen, juist omdat wordt gehandeld zonder wettelijke grondslag, er geen sprake is van rechtspraak en procedurele waarborgen ontbreken. Vereisten zijn: (i) wils-overeenstemming tussen partijen over (a) het aanvankelijk overeengekomen beding en (b) het

indienen van het verzoek, (ii) terwijl er geen verzet tegen de procedure bestaat (*Rb. Amsterdam* 30 maart 2022, *ECLI:NL:RBAMS:2022:3084*, «JOR» 2015/200, m.nt. Groffen).

8. Tegen een welwillendheidsbeslissing staan geen rechtsmiddelen open. Hoger beroep is geen mogelijkheid («JBPr» 2022/41). De beslissing schept geen executoriale titel. Dit is anders bij wettelijke statutenwijziging. Bij een verzoek krachtens art. 2:294 BW kunnen belanghebbenden verweer voeren en in hoger beroep gaan. Bij statutenwijziging krachtens besluit is toetsing gewaarborgd via art. 2:15 BW, vaak in combinatie met art. 2:8 BW en de tweevingerleer (vgl. «JOR» 2018/296, m.nt. Berkhout). In deze zaak kan wel tegen het bestuursbesluit worden gegaan, maar niet tegen de welwillendheidsbeslissing. Ook niet indien belanghebbenden niet zijn gehoord. Dit is relevant, omdat partijen veelal niet bewust kiezen voor een welwillendheidsbepaling en ten onrechte denken dat gerechtelijke afdwinging mogelijk is. De Rechtbank Rotterdam maakt expliciet dat sprake is van een welwillendheidsbeslissing, waarmee zij duidelijkheid biedt over het ontbreken van rechtsmiddelen, het niet-executeerbare karakter en de aard van de beslissing.

9. Ook de toetsingsmaatstaf wijkt af. Niet de maatstaf van art. 2:294 BW is leidend, maar uitsluitend de vragen: (i) valt het verzoek binnen de reikwijdte van het statutaire beding? (ii) is toewijzing in strijd met dwingend recht? (iii) komt het verzoek overeen met de wil van partijen? Als partijen zich niet langer kunnen vinden in deze procedurele weg, ontbreekt ruimte voor een welwillendheidsbeslissing. Bij de aard en het karakter van deze beslissing past een terughoudende, marginale controle, beperkt tot de vraag of de wijziging binnen het statutaire beding valt. De Rechtbank Amsterdam voegt toe dat zij slechts gerechtvaardigd is indien zij bijdraagt aan efficiënte afwikkeling van geschillen en aansluit bij wettelijke bevoegdheden van de rechter (*Rb. Amsterdam* 2 december 2024, *ECLI:NL:RBAMS:2024:7590*). De Rechtbank Noord-Nederland spreekt van het moeten voorzien in een (maatschappelijke) behoefte waarin redelijkerwijs niet anders kan worden voorzien (*Rb. Noord-Nederland* 7 september 2022, *ECLI:NL:RBNNE:2022:3391*).

10. Voor een welwillendheidsbeslissing is vereist dat alle gerechtvaardigde belangen gebaat zijn

bij toewijzing. Er mag geen belang zijn dat zich daartegen verzet (Rb. Noord-Nederland 7 september 2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:3391). Een welwillendheidsbeslissing kent immers niet de gebruikelijke waarborgen. Nu het bestuur unaniem heeft besloten en art. 10 een drempel bevat ("dwingende aanleiding"), is de motivering beperkt. Een lichte motivering is verdedigbaar (zie bijv. *NJF* 2024/31). In deze zaak lijkt de rechtbank bijzonder marginaal te toetsen; de motivering is summier. De vraag rijst of met de toets onder r.o. 2.5 afdoende is vastgesteld dat geen enkel belang wezenlijk wordt geschaad. Andere belanghebbenden worden niet genoemd. Ook het belang van de universiteit blijft onbenoemd, terwijl deze krachtens het statutaire doel recht heeft op financiële ondersteuning (vgl. r.o. 2.1).

11. De inhoudelijke toets oogt beperkt. De omstandigheden moeten dwingend aanleiding geven tot wijziging. *Dwingend* betekent noodzaken, niet bekijken of een andere bepaling wenselijker is (vgl. «JOR» 2016/54, m.nt. Blanco Fernández). Uit de uitspraak blijkt dat het bestuur kleiner wil kunnen worden, omdat dit beter aansluit bij de praktijk. Waarom die flexibiliteit noodzakelijk is, blijft onduidelijk. Ook vervalt het vereiste dat bestuurders Nederlandse ingezetenen zijn, omdat na de eerste wissel geen Nederlands lid meer in de bestuursraad heeft gezeten. De juridische werkelijkheid wordt zo aangepast aan de feitelijke situatie. De "dringende reden" is dat men zich niet aan de statutaire vereisten hield. Er wordt geen aandacht besteed aan de oorspronkelijke reden voor dit vereiste, noch aan de vraag waarom nakoming niet haalbaar zou zijn. Ten slotte moesten de statuten aansluiten bij de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. Dat klinkt noodzakelijk, maar ook hier blijkt niet welke punten tot aanpassing dwingen. De rechtbank noemt de wijziging "noodzakelijk" voor het "duurzaam garanderen van een zorgvuldige taakuitoefening door de Raad van Bestuur", maar motiveert dit verder niet.

12. Een opvallende overweging staat in r.o. 2.5. De rechtbank stelt vast dat een van de verzoekers oprichter is van de stichting en leidt daaruit af dat "de statutenwijziging niet strijdig is met de bedoeling van de oprichter". Kennelijk beoordeelt de rechtbank dit in het kader van gronden om goedkeuring te onthouden. Die toets volgt echter niet uit de statuten, maar hoort bij art. 2:294 BW, waarin expliciet wordt gekeken naar voorzienba-

re gevolgen bij oprichting. De verwijzing naar de oprichtersbedoeling is niet constitutief binnen art. 10 van de statuten, maar ook niet problematisch zolang de rechter geen toetsing op grond van art. 2:294 BW simuleert. Dat lijkt hier echter wél te gebeuren. Uit de parlementaire geschiedenis bij art. 2:294 BW volgt dat de rechter rekening houdt met de wil van de oprichter, getransponeerd naar huidige omstandigheden (vgl. *GS Rechtspersonen*, art. 2:294 BW, aant. 2). Die bedoeling is leidend bij de wettelijke toets om te voorkomen dat een stichting te ver afdrijft van haar oorspronkelijke doel. Het toetsingskader bij een welwillendheidsbeslissing is wezenlijk anders. De rechter beoordeelt of het verzoek past binnen letter en strekking van de statutaire bepaling. Er is geen ruimte voor verdergaande inhoudelijke toetsing, ook niet aan art. 2:294 BW. Daarbij rijst de vraag of deze beslissing, afgezet tegen art. 2:294 BW, nog bijdraagt aan efficiëntie of behoefte ten opzichte van de wettelijke route.

13. Ook inhoudelijk roept de toets vragen op. Enerzijds is de oprichter degene die het best weet wat zijn bedoeling was. Anderzijds kan het niet zo zijn dat de oprichter geheel willekeurig zijn opvatting over de bedoeling van de stichting wijzigt. Er moet enige objectiviteit zitten in de toetsing van de bedoelingen ten tijde van de oprichting. Dat volgt uit het woord "redelijkerwijze" (vgl. Asser/Rensen 2-III, Overige rechtspersonen, nr. 434). Uit de beslissing blijkt niet dat deze toets is uitgevoerd, terwijl bij een welwillendheidsbeslissing wél moet worden vastgesteld dat geen enkel betrokken belang zich tegen toewijzing verzet. Dat geldt des te meer bij statutenwijzigingen die voor derden kenbaar zijn en externe werking hebben.

14. Uit de uitspraak blijkt dat organen meer controle kunnen behouden door een statutaire bepaling op te nemen, terwijl zij (naar buiten toe) geautoriseerd lijken door een rechterlijke beslissing. Een overweging hierbij is wel dat welwillendheidsbeslissingen geen reguliere rechtsmiddelen kennen. De beslissing van de rechter heeft immers geen rechtskracht. Dit betekent ook dat er geen executoriale titel ontstaat, en dat de beslissing vooral interne werking heeft, bijvoorbeeld in de vorm van een statutaire voorwaarde die moet zijn vervuld voordat de notaris kan passeren. Nakomingsgeschillen verlopen dan via de naleving van statutaire verplichtingen, en niet via executie van de welwillendheidsbeslissing.

15. Welwillendheidsbeslissingen passen vooral bij eenvoudige uitvoeringsbeslissingen die strikt binnen een statutaire bepaling vallen. Het risico bij clausules die zijn gebaseerd op welwillendheid is dat de wil van partijen kan veranderen. Bij dergelijke clausules ontbreekt de mogelijkheid tot afdwingbaarheid. Het is daarom bij de (her) redactie van statuten of overeenkomsten te overwegen om goedkeuringsclausules met verwijzing naar de rechtbank, zonder wettelijke grondslag, zoveel mogelijk te vermijden. Indien partijen wél een bindende rechterlijke beslissing wensen, kan een consensuele route via art. 96 Rv een geschikt wettelijk alternatief bieden. Voor benoemingen of waarderingen kan een bindend adviesclausule of zelfs een arbitrageclausule met bepalingen omtrent benoeming of waardering, eveneens een passend alternatief zijn. Daarmee ontstaat meer zekerheid en afdwingbaarheid, en zijn partijen niet afhankelijk van de welwillendheid van wederpartij of rechter.

mr. M.E.C. Lok
advocaat bij DVDW

232

Bestuurdersaansprakelijkheid wegens ontnemen van corporate opportunities

Rechtbank Rotterdam
23 juli 2025, nr. HA ZA 24-414,
ECLI:NL:RBROT:2025:9127
(mr. Bouwman, mr. Arts, mr. Drop)
Noot mr. M.D. Schuilwerve

Bestuurdersaansprakelijkheid op grond van kennelijk onbehoorlijk bestuur. Schending van administratieplicht. Ook materieel is sprake van onbehoorlijke taakvervulling door corporate opportunities zonder reële tegenprestatie over te hevelen naar zustervennootschap. Toewijzing van Peeters/Gatzen-vordering jegens zustervennootschap vanwege meewerken aan en profiteren van onbehoorlijk bestuur. Verwijzing naar schade Staatproceduure.

[BW art. 2:248, 2:394, 6:162]

De administratie van Comedical BV was niet van een zodanig niveau dat deze snel een redelijk inzicht kon verschaffen in de vermogenspositie van Comedical. Daarmee hebben de bestuurders hun administratieplicht geschonden.

In het midden kan blijven of de door de bestuurders aangevoerde omstandigheden een belangrijke oorzaak van het faillissement van Comedical zijn geweest. De rechtbank is namelijk van oordeel dat er ook materieel sprake is van onbehoorlijke taakvervulling die een belangrijke oorzaak van het faillissement is, nu de bestuurders de corporate opportunities van Comedical hebben overgeheveld naar Coyome BV zonder dat daar een reële vergoeding of compensatie tegenover stond.

Ten tijde van het aandeelhoudersbesluit tot overheveling van de bedrijfsactiviteiten op 22 december 2020 was al duidelijk dat er een geschil was met de distributeur Boston Scientific International BV (hierna: BSI). De distributieovereenkomst tussen BSI en Comedical was in mei 2020 geëindigd en BSI maakte in die periode al aanspraak op betaling van openstaande facturen voor een bedrag